

1. כ"ה ב' – מדוע כתוב "לי ולא ויתנו לי"? כי מצוות התרומה מעלה את האדם לדרגת ----- ומקבל.
2. כ"ה ג' – חכמינו מנו 3 מדרגות בנתינת צדקה בדרך נוטריקון: א. זה הנותן בסתר, ----- . ב. כשרואה סכנה פותח, ----- . ג. והמדרגה הנמוכה – נתינת חולה שאומר תנו, ----- .
3. רש"י כ"ה ד' – מהו הצבע של: תכלת (לא כחול!), שש ותולעת שני?
4. כ"ה י' – בעל הטורים: במידות של הארון – יש בהן חצאים, ללמד שכל מי שלומד תורה צריך לשבר ו----- עצמו; ואילו מידות המזבח -----, כי בעבודת ה' דרושה שלמות, ככתוב: "----- תהיה עם ה' א-להיך" (דב' י"ח י"ג).
5. הם שלושה כלים – וכל אחד חביב, ועשו לו זר זהב סביב (כ"ה י"א, כ"ה כ"ד, ל' ג'; וסימנך אמ"ש).
6. רש"י כ"ה י"ז – מהי הכפורת?
7. כ"ה ל"ג – ביטוי ממעשה המנורה המשמש כמשל לדברים המתאימים זל"ז בדיוק.
8. רש"י כ"ו י"ד – "מכסה לאוהל... ומכסה עורות" – מחלוקת היא האם היו אלה שני מכסים או אחד. ר' נחמיה: שני מכסים היו; ר' יהודה: מכסה אחד היה, חציו של עורות -----, וחצו של עורות -----.
9. רש"י כ"ו ט"ו – "עצי שטים עומדים" – מי צפה שיצטרכו עצי שטים במדבר ונטעם עוד במצרים?
10. כ"ו ט"ו – "עצי שטים" – בעל הטורים מציין שהמלה 'שטים' מופיעה ----- פעמים, לכפר על ----- אלף שנפלו במעשה

לבותקדמים:

1. כ"ה ב' – "ויקחו לי תרומה" – בעל הטורים: 'לי' עולה בגימטריה -----, מכאן שהנותן בעין יפה יתן אחד מ-----.
2. כ"ה ח' – אור החיים שואל מדוע נאמר כאן 'מקדש' ובפס' אחריו כתוב 'משכן'; ועונה, כי היא מצוות עשה לכל ה----- בין במדבר ובין בכניסה לארץ.
3. כ"ה י"ב – מהו ההבדל בין ספורנו לראב"ע בהבנת המלה 'פעמותיו'?
4. כ"ה כ"ג – "ועשית שלחן" – הכלי יקר: השולחן הוא שולחן של מלכים, והוא כנגד כתר -----.
5. כ"ה ל' – כיצד מסביר הרשב"ם את הביטוי 'לחם הפנים'?
6. כ"ה ל"ג – "ארבעה גביעים משוקדים" – הראב"ע: אמר הגאון (הרס"ג), כי 'משוקדים' כדמות -----.
7. רשב"ם כ"ו א' – מדוע נקראות היריעות בשם משכן?
8. כ"ו י"ב – "וסרך העדף" – היכן הטעם במלה 'עדף', בע' או בד'?
9. כ"ו ט"ו – הפייטן ר' שמעון ----- שיבץ את הביטוי 'עצי שטים עומדים' בפיוטו המפורסם על בר -----.
10. כ"ו י"ח "קדמה מזרחה" – הרמב"ן מסביר את שמות 4 רוחות השמים: למזרח קוראים גם -----; למערב קוראים גם ----- וגם ים; לדרום גם תימן וגם -----, כי הוא נגוב מפני החום, ונקרא הדרום בשם זה, כי השמש ----- ברום הרוח ההוא.
11. כ"ז ד' – מסגרת עשויה רשת נחושת עם נקבים נקראת -----.
12. כ"ז ח' – האברכנאל מצביע על 4 פסוקים, שבהם הקב"ה מנחה את משה לעשות פעולה מסויימת: כ"ה ט', כ"ה מ', כ"ו ל', כ"ז ח'. מהי הפעולה?
13. על הקשר בין הפרשה להפטרה: א. מקדש שלמה: "וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּבְנֶה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַיהוָה אֹמֶת אֲבֵנִים וְעֹשָׁיִם רָחֲבֵי יְסוּדִים וְשֵׁשׁ אֲבֵנִים וְעֹשָׁיִם רָחֲבֵי יְסוּדִים וְשֵׁשׁ אֲבֵנִים קֹמְתוֹ" (מל"א ו' ב') – יוצא שאורכו ורוחבו הם פי ----- מהמשכן, וגובהו פי ----- מהמשכן. ב. קודש הקודשים נקרא -----; חז"ל: שמשם דבר יוצא לעולם ג. מה הן המלים שבסוף ההפטרה המקבילות לפס': "ושכנתי בתוכם" (כ"ה ח')?

א. שיזזה קלילה על המגילה

הומר ומשחקים, שירים וחידודים ומלים מחופשות בעקבות סיפור המגילה.

ב. פה – שוּז – שיחה על האביב, ניסן,

פסח והגדה עם סיפורים, שירים וחידודות.

משה אוסי 09-8335016

השטים.

11. כ"ו כ"ג – "למקצועות המשכן" – פירושן עפ"י אונקלוס -----, ובימינו נאמר פינות.
12. כ"ו ל"א – "ועשית פרוכת" – רש"י: לשון ----- הוא, ובלשון חכמים -----.

הכרובים – מהותם ותפקידם

- א. במקדש שלמה נקבעו שני כרובים גדולים על קירות הבית, על דלתותיו, על הפרוכת ועל המכונות (מל"א פרקים ו', ח'; ובמקביל בספר דבה"ל).
- ב. בחזון המרכבה של יחזקאל (א', ה' י"ד) מתוארות החיות הנושאות את מרכבת ה'; ובחזיון המקדש (פרקים ט"ו-יא) – אותן החיות נקראות בשם כרובים.
- ג. פעמים מספר במקרא בא הביטוי 'יושב הכרובים' ככינוי לה'. גזרון המלה 'כרוב' מוטל בספק, ורבו ההשערות: א) בחילוף סדר האותיות – כרוב=רכוב ('ויורכב על כרוב ויעף' – תהי' י"ח י"א).
- ב) בחילופי כ/ק –כרב/קרב – המלאכים הקרובים לה'. ג) בארמית 'כרב'='חרש'; ומכאן שהכרוב דמה לשור חורש.
- ד) לפי מסורת חז"ל הכרובים שעל הארון היו דומים לשני תינוקות – נער ונערה, שהיו להם פנים וכנפיים; 'רביא' בארמית 'נערי' (והנקבה): 'מי יש לו ריבה כזאת'...), ורואים במלה כרוב=כ-רביא, ז"א – כמו נער.

אנו קוראים בפרשתנו: "וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרֻבִים זָהָב מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם מְשֻׁנֵי קְצוֹת הַכַּפְּרֹת. וְעָשִׂה כְּרֻב אֶחָד מְקֻצָּה מְזָה וְכְרֻב אֶחָד מְקֻצָּה מְזָה מִן הַכַּפְּרֹת תַעֲשֶׂה אֶת הַכְּרֻבִים עַל שְׁנֵי קְצוֹתָיו. וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרָשִׁי כְנָפִים לְמַעַל סֻכְכֵי בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפְּרֹת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אֶחָיו אֶל הַכַּפְּרֹת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים" (כ"ה י"ט-כ'). שאלות מספר מעורר קטע זה:

א. מה היתה צורת הכרובים? ב. לאיזו מטרה ציווה הקב"ה להכניס כרובים בקודש הקדשים? ג. איך ייתכן ציווי כזה, כשיש איסור של "לא תעשה לך פסל", ובמיוחד באתר שבו שורה השכינה? תשובות רבות ניתנו, ודעות רבות נכתבו אודות הכרובים, צורתם, מהותם ותפקידם. נציג כמה מהן.

פרט למלאכת המשכן מוזכרים הכרובים עוד בכמה כתובים: א. בסיפור ג"ע: "וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגֹן עֵדֶן אֶת הַכְּרֻבִים וְאֶת לֶהָט הַחֶרֶב הַמַּתְּהַפֶּקֶת לְשָׁמֹר אֶת דְּרָגְךָ עַץ הַחַיִּים" (ברי' ג' כ"ד)

לסיכום – עפ"י התיאורים הפלסטיים של יחזקאל הרי הכרובים היו בריות בעלות כנפיים, עומדות על רגליהן, ודומות במקצת גופן לבני אדם ולחן מספר כנפיים.

מה היה תפקיד הכרובים שבמשכן?

א. הכרובים – אמצעי להשראת השכינה בישראל

כותב הראב"ע (כ"ה מ'): "כל כרוב נעשה לקבל כח העליון, גם בעבור שילמוד המשכיל". לפי דעתו הכרובים תפקידם לקבל כח עליון. דבריו אמורים על מכלול המשכן שלדעתו הוא בנוי במתכונת העולם העליון. ומכאן כי מה שציין שהאדם ישכיל הכוונה היא – שילמד על מבנה העולם ודרכי השלמות לנוכח ההתבוננות שלו במשכן ובכליו; הכרובים משמשים כלי להעברת כוחות שמקורם בעולם העליון אל העולם התחתון, עולמם של בני האדם. כוחות אלה מיועדים בעיקר לאדם המשכיל, המסוגל לקלוט אותם באמצעות כלים של העולם האמצעי, שהוא המשכן

להעברת כוחות שמקורם בעולם העליון אל העולם התחתון, עולמם של בני האדם. הוא מביע את ההשקפה, שהמלאכים מהווים את מכלול הכוחות שבאמצעותם הקב"ה מנהל את עולמו ("עושה מלאכיו רוחות"), והם המתווכים בין הקב"ה לבין היקום כולו, הן בניהול חוקי הטבע והן בהעברת הנבואה לנביאים, מעין 'תחנת תמסורת' המתווכת בין הקב"ה לבני האדם (המלאך נקרא 'שכל הפועל'). באשר לכרובים – הוא רואה בהם צורת שני מלאכים, ותפקידם לבסס את מציאות המלאכים בדעת ההמון, ועיי"כ ישיגו בשכלם את מציאות ה', שהוא המקור לנבואה ולתורה, ויבטלו כל מחשבה על עבודה זרה. ואמנם לשם כך היה מספיק כרוב אחד, מלאך אחד; ומדוע נצטוו על שניים? ועונה הרמב"ם, כי לו היה כרוב אחד היו עלולים לחשוב שהכרוב מסמל את הקב"ה בעצמו, והיו טועים לחשוב שיש לעבוד את הכרוב עצמו; ולכך הורה הקב"ה על שני כרובים, באשר

המתווך בין הכוחות הא-לוהיים לבין בני האדם. קרוב לדעתו הוא ר' יהודה הלוי, המציין במיוחד את תפקידו של המשכן ככלי להשראת השכינה בקרב עם ישראל. ומוסיף הרמב"ן, כי הכרובים במקדש דומים לכרובים הסובבים את כיסא הכבוד והמרכבה, על פי תיאורם בספר יחזקאל פרק א'; וכך הוא כותב (כ"ה כ"א): "...כדי שיהיה לי כסא כבוד, כי אני אֶנְעַד לָךְ שֶׁם וְאֶשְׁכֵּן שְׂכִינְתִי עֲלֵיהֶם וְדַבַּרְתִּי אִתָּךְ מֵעַל הַכְּפֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים בְּעֵבֹר שֶׁהוּא עַל אַרְוֵן הָעֵדוּת, וְהִנֵּה הוּא בְּמַרְכַּבָּה אֲשֶׁר רָאָה יִחְזַקְאֵל ... וְלִכְךָ נִקְרָא יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, כִּי הָיוּ פּוֹרְשֵׁי כְּנָפֵיהֶם לְהוֹרֹת שֶׁהֵם הַמַּרְכַּבָּה נוֹשְׂאֵי הַכְּבוֹד". המקדש דלתתא דומה להיכל ה' דלעילא, ותפקיד הכרובים להיות מעין 'תחנת קליטה' לשפע הא-לוהי המוזרם מכסא הכבוד, והם משמשים כיהר סיני יניד'.

ב. הכרובים כמשקפים יחסי הקב"ה וישראל

במסכת בבא בתרא (צ"ט ע"א) נאמר: "כיצד הן [הכרובים] עומדים? רבי יוחנן ורבי אלעזר, חד אמר: "פניהם איש אל אחיו", וחד אמר: "פניהם לבית". ולמאן דאמר "פניהם איש אל אחיו", הא כתיב (דבה"ב ג' י'): "ופניהם לבית!". לא קשיא: כאן בזמן שישראל עושים רצונו של מקום, כאן בזמן שאין ישראל עושים רצונו של מקום". יוצא שהמדרש אינו רואה בכרובים קדושה עצמית או ישות עליונה, אלא הם מכשיר המאפשר לעם ישראל לדעת אם הקב"ה מרוצה ממעשיהם. מדרש אחר עומד על צורתם של הכרובים – זכר ונקבה חתוקים – המהווה ביטוי לקשר האינטימי שבין הקב"ה לכנסת ישראל. ומוסיף בעל 'העמק דבר': 'להורות על האהבה העזה כמו שהחתן מביט על הכלה ונהנה מראייתה'. בדומה לקשר האינטימי שבין הדוד ורעייתו, כך עומק הכמיהה ההדדית שבין ה' לעם ישראל – 'אני לדודי ודודי לי'.

ג. הכרובים עפ"י שיטת הרמב"ם

לרמב"ם גישה שונה לחלוטין. דעתו היא שהכרובים באים להזכיר לבני ישראל את קיומם של המלאכים, שהוא אחד מיסודות האמונה; והכרובים שלמטה יחזקו את האמונה שיש כרובים למעלה. הרמב"ם סובר, שהכרובים המופיעים ביחזקאל, ואלה המופיעים בגירוש האדם מגן עדן לא קשורים לכרובים שבמשכן. הכרובים ככלל משמשים כלי

מסע אל יהדות ספרד
הרצאה/הרצאות בליווי מצגת וסרטים
מבין הנושאים: ספרד תחת הכיבוש הערבי; משוררים ב"תור הזהב"; שירת החול' וזקודש; האינקוויזיציה והגירוש; מוטולדו לצפת; הלאדינו, הפלמנקו והמוסיקה האנדלוסית; זמרים חוזרים אל שירת ספרד, ועוד...
פרטים - משה אוסי 09-8335016

העם חדור בדעה על אחדותו וייחודו של הא-ל, וממילא לא יבואו לידי טעות.

ד. לימוד מוסר מהכרובים

חכמי המוסר שואלים: מדוע פירש"י את המלה 'כרובים' באופן שונה בשני מקומות; בסיפור ג"ע – 'מלאכי חבלה', ואילו בפרשתנו – 'דמות פרצוף תינוק היה להם? ועונים, כי כאשר נותנים לילד חינוך טוב וראוי, עשוי הוא להיות כמו הכרוב הסוכך בכנפיו על ארון הקודש; ואולם כשאין מחנכים אותו לתורה ולמעשים טובים, כשמרחיקים אותו מארון הברית, הוא עלול, רחמנא ליצלן, להיות פרא אדם ומלאך חבלה. ואומר ר' מאיר שפירא, שכל כלי המשכן – מותר היה לעשותם מכל מיני מתכות, בזמן שלא היה זהב – חוץ מהכרובים, שתמיד נעשים מזהב; ולקח יש בזה – שכאשר מדובר בחינוך הדור הצעיר, אי"א לצאת ידי חובה בקטנות, בפרטות של נחישות וכסף, אלא מוטלת על ההורים החובה להשקיע זהב דווקא... הרש"ר הירש רואה בארון העדות, בכפורת ובכרובים משולש, ו"אם ישראל ישמור בשלמות, ביציבות של זהב, בכושר המעשה ובדבקות המוטלת עליו – את התורה, הרי ששמירה זו תעשה אותו לא רק "גוי קדוש" אלא גם "ממלכת כוהנים"... ואז ידמו לזוגות של כרובים: פניהם איש אל אחיו, בשלום, בכבוד ובתשומת לב, חייהם איש למען אחיו... ויחד יעלו מעלה מעלה בדרגות השלמות עד שיהיו למרכב לשכינת ה' עלי אדמות, ואז יהיה "יושב הכרובים" ממש – "יושב תהלות ישראל"."

- תשובות:** 1. ויקחו, לוקח 2. א. זהב ב. כסף ג. נחשת 3. ירוק, פשתן (לבן), אדום 4. ולהשפיל, שלמות, תמים 5. ארון, מזבח ושולחן 6. כיסוי על הארון 7. כפתור ופרח 8. אילים מאודמים, תחשים 9. יעקב אבינו 10. כ"ד 11. זוויות 12. מחיצה, פרגוד 13. חגורה 14. 1. ססגוני 2. להזדמן 3. סחור סחור 4. אריח 5. (חד/דו) סטרי 6. גוון 7. עניבה 8. א. לכוון ב. מלרע 9. דפים 10. כהלכתו 11. ציור 12. פולחן

- למתקדמים:** 1. 40 2. הזמנים 3. ספורנו – זוויות שוליו, הראב"ע – רגליו 4. מלכות 5. לחם נאה הראוי לפני שרים 6. שקדים 7. כי תחתיהן הארון, מקום שהשכינה שורה 8. הטעם בד' – עוד 9. לביא, יוחאי 10. קדמה, אחור, נגב, דרה 11. מכבר 12. ה' מראה למשה את המשכן וכליו 13. א. פי שניים, פי שלושה ב. דָּבִיר ג. "ושכנתי בתוך בני ישראל"

mosheossi@gmail.com